

*До спеціалізованої вченої ради Д 08.727.02
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ МВС України за адресою:
49005, м. Дніпро, проспект Гагаріна, 26.*

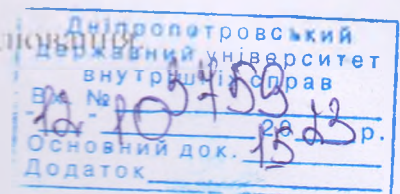
ВІДГУК

**Опонента доктора юридичних наук, професора Дрозда Олексія
Юрійовича на дисертацію Тюрі Юлії Іванівни**

**«Адміністративно-правовий механізм реалізації правової доктрини
у сфері штучного інтелекту в Україні», подану на здобуття наукового
ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 –
адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право**

Докладне вивчення і критичний аналіз тексту поданої на захист дисертації, а також наукових праць здобувача, опублікованих за її темою, дають підстави для формулювання офіційним опонентом наступного висновку.

Актуальність дисертаційного дослідження. З науково-технічного погляду штучний інтелект є сферою комп'ютерних наук, спрямованою на створення та розвиток систем, здатних аналізувати інформацію, розпізнавати образи, розуміти мову та приймати рішення відповідно до певних критеріїв. З юридичної точки зору дати визначення штучного інтелекту є складнішим завданням. А якщо при цьому врахувати швидкий розвиток сфери штучного інтелекту, то слід відмітити необхідність постійного еволюціонування його правового регулювання, з урахуванням нових викликів і можливостей. Звісно, в українському законодавстві уже були зроблені перші кроки в напрямі правого забезпечення функціонування галузі штучного інтелекту. Так, у 2020 році розроблено та ухвалено Концепцію розвитку штучного інтелекту в Україні, в якій уперше на законодавчому рівні визначено мету, принципи та завдання розвитку технологій штучного інтелекту в Україні. Однак, якщо в цілому оцінювати стан правового регулювання означеної сфери правового регулювання, то слід визнати наявність цілої низки проблемних питань і прогалин, які вимагають негайного усунення та врегулювання.

Дисертаційна робота Ю.І. Тюрі якраз і спрямована на дослідження організаційно-правового забезпечення функціонування штучного інтелекту в Україні, що свідчить про її актуальність, наукову цінність і практичну значимість.

Актуальність проведеного Ю.І. Тюрі дослідження випливає безпосередньо з конституційних засад функціонування державної влади в Україні. Так, у ч. 11 ст. 92 Конституції України закріплено положення, згідно якого виключно законами України має визначатись організація і діяльність органів виконавчої влади, основи державної служби, організації державної статистики та інформатики. Закріплення даної вимоги в тексті Основного закону по суті є свідченням того, що процес інформатизації є настільки важливим, що він має визначатися виключно законами України. Наразі, ні в кого не може викликати сумнівів той факт, що в XXI столітті, в епоху глобалізації, проблема функціонування різних інформаційних систем стоїть в одному ряді з проблемами перенаселення та глобального потепління. І надактивний розвиток штучного інтелекту є ще одним аргументом на користь такого твердження.

Про актуальність обраної теми дисертаційного дослідження Ю.І. Тюрі свідчить також його **зв'язок з науковими програмами, планами, темами, грантами**. Наукове дослідження виконано у відповідності до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, що визначені Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019, Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015, Національної Стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки, затвердженої Указом Президента України від 27 вересня 2021 року № 487/2021, Стратегії реформування державного управління України на 2022-2025 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р., Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, схваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2020 р. № 1556-р.

Таким чином, викладене вище свідчить, що обрана авторкою тема для дослідження і поставлена мета присвячені дійсно актуальній проблемі, вирішення якої допоможе знайти правильний підхід при удосконаленні адміністративно-правового регулювання механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні і приведення його у відповідність до вимог міжнародних стандартів.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Вивчення дисертації та наукових публікацій Ю.І. Гюрі засвідчують логічність структури дослідження, що надало можливість дисертантці визначити мету, об'єкт, предмет і завдання роботи та всебічно її повно проаналізувати задекларовану тему. При цьому слід відмітити, що постановка завдань, визначення мети, об'єкта та предмета дослідження є чіткими, зрозумілими й такими, що цілком відповідають загальним вимогам. Завдання наукового пошуку виконано, мети роботи досягнуто.

У роботі використано сукупність загальнонаукових, міждисциплінарних і спеціально-наукових методів пізнання, які дали змогу висвітлити й вирішити низку теоретичних та практичних питань теми дослідження.

Дисертанткою проаналізовано значну кількість джерел (377 найменувань), ґрунтовно вивчено роботи інших науковців, що надало можливість вирішити наукову задачу, сформулювати пропозиції та рекомендації з удосконалення адміністративно-правового регулювання сфери штучного інтелекту та механізму його реалізації в сучасних суспільно-політичних умовах.

Обґрунтованість сформульованих у дисертації висновків забезпечена емпіричними даними, а саме узагальненнями відомостей щодо практики застосування штучного інтелекту в Україні та світі, їх кількісних та якісних показників; опублікованих даних щодо впливу штучного інтелекту на різні сфери суспільної діяльності; інших аналітично-статистичних матеріалів, довідкових видань тощо.

Викладене дає підстави стверджувати, що дисертація Ю.І. Гюрі

виконана на високому науковому рівні.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачкою досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Дисертація Ю.І. Тюрі є одним із перших монографічних досліджень, у якому комплексно з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень правової науки на системному рівні аналізу та узагальнення виявлено, описано і пояснено феномен адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні.

У результаті проведеного дослідження обґрунтовано ряд концептуальних теоретичних та практичних положень, наукових висновків, узагальнень та пропозицій, що відповідають змістовним ознакам наукової новизни. Зокрема, вперше було сформовано цілісну концепцію адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні; запропоновано авторське визначення поняття механізму адміністративно-правового регулювання діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту; доведено, що адміністративно-правове регулювання діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні потребує розробки та прийняття необхідної адміністративно-правової бази, до якої, у першу чергу, має належати закон України «Про правовий статус штучного інтелекту та загальні засади створення, впровадження та використання його технологій в Україні»; запропоновано поділяти адміністративно-правові гарантії забезпечення розвитку штучного інтелекту в Україні залежно від їх функціонального призначення на інституційні, функціональні та організаційні; встановлено, що у найрозвиненіших країнах світу штучний інтелект фігурує в якості статусу «електронної особи», однак проблематика її правового статусу, авторських прав та інших особливостей звернення до роботи штучного інтелекту тяжіє до вирішення на національному рівні рівень міжнародних конвенцій, договорів та нормативно-правових актів

різних державних об'єднань; доведено, що основою європейського підходу є визначення певних заходів щодо досягнення «екосистеми досконалості» та «екосистеми довіри» штучного інтелекту на європейському, національному та регіональному рівнях.

Також було удосконалено положення науки адміністративного права щодо визначення основних складових структури механізму адміністративно-правового регулювання у галузі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні; розуміння поняття штучного інтелекту тощо. Подальшого розвитку дістали положення щодо системи нормативних актів, що регламентують владно-організаційну діяльність у галузі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні; пропозиції щодо необхідності у створенні у складі Міністерства цифрової трансформації України Департаменту з розвитку, впровадження та використання штучного інтелекту тощо.

Крім зазначеного, у роботі містяться й інші положення, висновки та рекомендації, які в сукупності забезпечують цілісність наукової новизни проведеного дослідження.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Обґрунтованість отриманих результатів дослідження, сформульованих положень і висновків дисертаційної роботи Ю.І.Торі не викликають суттєвих зауважень. Висновки в дисертації сформовано відповідно до отриманих результатів, вони мають вагомую аргументацію, свідченням чого є використана методологія дослідження, яка ґрунтується на сукупності загальнонаукових, міждисциплінарних і спеціально-наукових методів пізнання (діалектичний, формальної логіки, догматичний, системно-структурний і функціональний, аналізу та синтезу, статистичні, моделювання, компаративний та інші методи).

Науково-теоретичним підґрунтям дисертації виявилися наукові праці фахівців, у тому числі зарубіжних, у галузі філософії, загальної теорії

держави і права, адміністративного та цивільного права, економічної теорії, державного управління, психології; узагальненням і систематизацією доктринальних напрацювань науки адміністративного права щодо формування цілісної концепції адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні як системи знань адміністративного, інформаційного та цивільного права, публічного управління та адміністрування, а також вироблення на цій основних напрямів вдосконалення правового забезпечення використання штучного інтелекту.

Обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, також забезпечена емпіричними даними, які охоплюють результати особистих спостережень з використанням власного досвіду роботи авторки.

Отже, результати дисертаційного дослідження Ю.І. Тюрі, які винесені на захист, виконано на високому методологічному рівні. Вони достатньо аргументовані, обґрунтовані, логічні та переконливі, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації мають як теоретичний, так і прикладний зміст та використані у науково-дослідній сфері (результати проведеного дослідження у своїй сукупності становлять цілісне знання про адміністративно-правовий механізм реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні, можуть бути основою для подальшої розробки відповідних проблем); у галузі правотворчості (висновки, пропозиції та рекомендації, сформульовані в дисертації, можуть бути використані для підготовки й уточнення низки законодавчих та підзаконних актів у сфері адміністративно-правового регулювання сфери штучного інтелекту в Україні); у правозастосовній діяльності (використання одержаних результатів дозволить підвищити ефективність процесів і процедур організації та

здійснення правового забезпечення інтелекту в Україні); в освітньому процесі (матеріали дисертації доцільно використовувати при підготовці підручників та навчальних посібників із дисциплін «Адміністративне право», «Інформаційне право», «Цивільне право» та інших).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертація Ю.І. Тюрі викладена українською мовою та має чітку структуру, що відповідає вимогам МОН України та Порядку присудження наукового ступеня доктора юридичних наук. Структура дисертації дозволила всебічно і повно проаналізувати питання, які визначені як мета і завдання дослідження. Автор правильно визначив мету та завдання дослідження, обрав відповідну методiku його проведення. При цьому сформульовані завдання достатньо відображені у змісті роботи та висвітлені у висновках.

Дисертація містить анотацію, список публікацій, зміст, вступ, чотири розділи, які охоплюють десять підрозділів, висновки, список використаних джерел і додатки. Загальний обсяг дисертації становить 386 сторінок, з яких основний текст дисертації займає 337 сторінок.

Анотація в стислій формі відображає основні тези дослідження, викладена українською та англійською мовами, доповнена переліком публікацій здобувача, у яких висвітлено основні результати дослідження.

У вступі обґрунтовано вибір теми дослідження, схарактеризовано ступінь наукової розробленості, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, визначено мету дослідження, окреслено поставлені завдання наукового пошуку, сформульовано об'єкт і предмет дослідження, описано використані методи пізнання, емпіричну базу, аргументовано наукову новизну отриманих результатів, зазначено про особистий внесок здобувача й інформацію щодо апробації матеріалів дисертації.

Кожен з розділів та підрозділів роботи містить результати, що становлять науковий інтерес. Так, у першому розділі «Теоретико-методологічні засади дослідження правової доктрини у сфері інтелекту

інтелекту в Україні» досліджено тезису концептуальних напрямів розуміння доктрини штучного інтелекту у філософському й правовому дискурсах, а також проаналізовано стан наукової розробки правової доктрини у сфері штучного інтелекту. Зокрема дисертанткою було сформовано цілісну концепцію адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні як системи знань адміністративного, інформаційного, кримінального та цивільного права, публічного управління та адміністрування, сутність якої полягає у тому, що відносини між авторами комп'ютерних програм як суб'єктами інтелектуальної власності мають бути максимально врегульовані правом та прогнозовані, при чому штучний інтелект може бути частиною комп'ютерної програми із розширеними можливостями максимально приближеними до інтелекту людини і здатності діяти більш розширено в межах програми.

На високу оцінку заслуговує розроблена авторкою дефініція поняття «механізму адміністративно-правового регулювання діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту», під яким запропоновано розуміти систему чітко структурованих і взаємопов'язаних адміністративно-правових засобів та правових явищ, що упорядковують, охороняють та розвивають суспільні відносини у галузі публічного адміністрування діяльності, пов'язаної зі створенням, впровадженням та використанням технологій штучного інтелекту з метою ефективного забезпечення прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб, державних та громадських інтересів.

В другому розділі «Адміністративно-правові засади реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні» розкрито квінтесенцію публічного адміністрування діяльності з розробки штучного інтелекту в Україні; надано детальну характеристику механізму владно-організаційної діяльності у галузі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні; розкрито адміністративно-правові гарантії забезпечення розвитку штучного інтелекту в Україні та їхня відповідність міжнародним

стандартам і принципам. Серед іншого, дисертанткою було сформовано цілісну концепцію адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні як системи знань адміністративного, інформаційного, кримінального та цивільного права, публічного управління та адміністрування, сутність якої полягає у тому, що відносини між авторами комп'ютерних програм як суб'єктами інтелектуальної власності мають бути максимально врегульовані правом та прогнозовані, при чому штучний інтелект може бути частиною комп'ютерної програми із розширеними можливостями максимально приближеними до інтелекту людини і здатності діяти більш розширено в межах програми. Також було запропоновано авторське визначення поняття механізму адміністративно-правового регулювання діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту, під яким запропоновано розуміти систему чітко структурованих і взаємопов'язаних адміністративно-правових засобів та правових явищ, що упорядковують, охороняють та розвивають суспільні відносини у галузі публічного адміністрування діяльності, пов'язаної зі створенням, впровадженням та використанням технологій штучного інтелекту з метою ефективного забезпечення прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб, державних та громадських інтересів.

Третій розділ дисертації «Компаративістичне дослідження правової доктрини у сфері штучного інтелекту» присвячений аналізу практики адміністративно-правового забезпечення штучного інтелекту в закордонних країнах; визначенню основних напрямів формування нової доктрини лідерства Сполучених Штатів Америки та СС у сфері штучного інтелекту; характеристиці особливостей правової доктрини у сфері штучного інтелекту держав Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Серед іншого, дисертанткою було доведено, що у найрозвиненіших країнах світу штучний інтелект фігурує в якості статусу «електронної особи», однак проблематика її правового статусу, авторських прав та інших особливостей звернення до

роботи штучного інтелекту тяжіє до вирішення на наднаціональному рівні – рівень міжнародних конвенцій, договорів та нормативно-правових актів різних державних об'єднань (Європейський Союз, БРІКС, Арабська Ліга та ін.).

Слід в повній мірі підтримати точку зору дисертантки, що основою європейського підходу є визначення певних заходів щодо досягнення «єкосистеми досконалості» та «єкосистеми довіри» штучного інтелекту на європейському, національному та регіональному рівнях. «Єкосистема досконалості» умовно являє собою певну систему взаємодії на всіх рівнях представників приватних та державних секторів, у тому числі малих та середніх підприємств, на засадах партнерства з мобілізацією власних ресурсів, починаючи з етапу досліджень та інновацій до створення стимулів для прискорення впровадження технологічних рішень на основі штучного інтелекту. Основними факторами, що стримують широке використання технологій штучного інтелекту, окрім нестачі інвестицій та практичних навичок щодо його використання, є брак довіри до зазначених технологій з боку громадськості. Відповідно нормативна база щодо штучного інтелекту повинна створити унікальну «єкосистему довіри», ключовими ознаками якої є відповідність правилам Європейського Союзу, включаючи правила захисту основних прав людини і прав споживачів.

В четвертому розділі дисертації «Стратегічні напрями дослідження правової доктрини у сфері штучного інтелекту» подано епістемологію концепту «правова доктрина у сфері штучного інтелекту в Україні», а також досліджено особливості правового регулювання використання штучного інтелекту на основі європейського підходу. З позитивного боку слід відмітити ґрунтовність розроблених дисертанткою пропозицій щодо необхідності у створенні у складі Міністерства цифрової трансформації України Департаменту з розвитку, впровадження та використання штучного інтелекту, який би здійснював виключно публічне адміністрування діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в

Україні, і при цьому підпорядковувався центральному органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері розвитку цифрових технологій.

Авторка справедливо зауважує, що адміністративно-правове регулювання діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні потребує розробки та прийняття необхідної адміністративно-правової бази, до якої, у першу чергу, має належати закон України «Про правовий статус штучного інтелекту та загальні засади створення, впровадження та використання його технологій в Україні», а деталізацію та уточнення його положень доцільно реалізувати у підзаконних нормативно-правових актах різної юридичної сили і відповідного спрямування. Також доводить потребу у розробці та прийнятті постанов Кабінету Міністрів України про функціонування штучного інтелекту в публічному адмініструванні суспільних відносин різних сферах суспільного життя: будівництва, господарської діяльності, державного управління, енергетики, місцевого самоврядування, медицини, надання адміністративних послуг, науки і освіти, національної безпеки та оборони, правоохоронної діяльності, промислового виробництва, сільського господарства, спорту, транспорту, фінансових послуг тощо.

Місля кожного розділу й дисертації загалом сформульовано висновки, у яких вичерпно висвітлено зміст розглянутих питань. Висновки відповідають отриманим результатам, мають належну аргументацію та високий рівень достовірності.

Визначене дає підстави стверджувати, що дисертація Ю.І. Тюрі відповідає встановленим вимогам і є завершеною науковою працею, результати якої виконують актуальне наукове завдання обґрунтування основних напрямів удосконалення адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні.

Повнота викладу в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації, наукових положень, висновків і рекомендацій,

сформульованих у дисертації. Основні положення, висновки та пропозиції, сформульовані за результатами дисертаційної роботи, висвітлені в сімнадцяти статтях, опублікованих у наукових виданнях України, визнаних фаховими з юридичних наук, трьох статтях, опублікованих у виданнях, які включені до наукометричних баз даних Web of Science Core Collection, Scopus, семи працях апробаційного характеру. Це дозволяє вважати, що дисертанткою в повній мірі було виконано вимоги основних нормативних документів КМУ та МОН.

Оформлення дисертаційної роботи Ю.І. Тюрі відповідає встановленим вимогам. Зміст реферату є ідентичним основним положенням дисертації. Науковий стиль викладення державною мовою не викликає зауважень. Дисертація у цілому свідчить про вільну орієнтацію авторки науні адміністративного та інформаційного права та добру обізнаність у науковій літературі й законодавстві, що відповідає високому рівню наукової кваліфікації. Висновки і пропозиції авторки ґрунтуються на достатній науковій платформі, що дає підстави визнати дослідження самостійним і завершеним. Більшість висновків дисертантки науково обґрунтовані й оригінальні, сприяють перегляду усталених догм.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації на практиці. Отримані результати дисертаційного дослідження Ю.І. Тюрі може бути рекомендовано для використання в освітньому процесі закладів вищої освіти юридичного профілю, у науково-дослідних розробках наукових установ, під час підготовки наукових публікацій та монографій, планування досліджень за цим напрямом.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувачки. Загалом позитивно оцінюючи наукову роботу, необхідно спрямувати увагу на деякі дискусійні питання, які потребують, на нашу думку, додаткової аргументації або пояснень під час захисту:

1. Деякі зауваження викликає надана у вступі до дисертації презентація методологічного інструментарію, з використанням якого проводилось

дослідження і за допомогою якого було отримано нові знання в галузі науки адміністративного права. Зокрема, додаткового пояснення потребує сфера використання авторкою методу історико-правового аналізу, методу порівняльного аналізу, і, особливо соціологічних методів (з огляду на відсутність у дисертації посилань на власні соціологічні дослідження, опитування, анкетування тощо). Також можна висловити певні сумніви щодо обґрунтованості авторської інтерпретації діалектичного методу, який визначається дисертанткою без визначення його співвідношення із матеріалістичною чи ідеалістичною діалектикою.

2. З метою отримання цілісного уявлення про рівень розвитку та сферу використання штучного інтелекту в Україні, дисертантці варто було в окремому підрозділі роботи проаналізувати відповідні кількісно-якісні показники, особливо у порівнянні з аналогічними показниками в найбільш розвинених країнах світу. Це ж саме стосується з'ясування ролі досягнень науки цивільного права в розвитку та удосконаленні адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні.

3. З негативного боку слід відмітити необґрунтоване звуження вектору наукового пошуку дисертантки і зосередження основної уваги на характеристиці адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні, в той час як діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування в цій сфері залишилась практично поза увагою. На мою думку, дослідження сучасних підходів до адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні мало б більш завершений вигляд, якби охоплювало визначення проблем, які впливають на ефективність діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування з використанням технологій штучного інтелекту в різних сферах суспільного життя.

4. Також у роботі не достатньо висвітлені проблеми адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного

інтелекту в Україні в умовах воєнного стану або дії особливих правових режимів. Наші сили оборони активно використовують можливості штучного інтелекту для знищення ворога та ворожої техніки. Відтак, дослідження даного аспекту могло б значно підвищити практичну значимість результатів проведеного наукового дослідження.

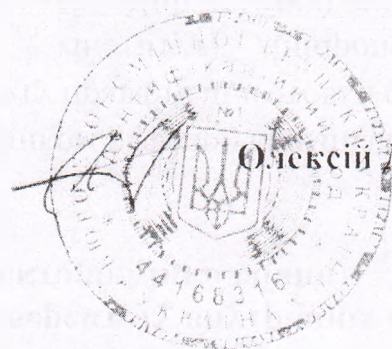
5. У підрозділі 4.2. дисертантка, на основі проведеного аналізу адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні, обґрунтовує низку законодавчих пропозицій та акцентує увагу на необхідності розробки ряду законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів. Водночас, з негативного боку слід відмітити той факт, що під час формулювання таких пропозицій авторка не дотримується традиційного для науки адміністративного права поділу проблем, які потребують нормативного врегулювання, на окремі групи в залежності від напрямів соціально-економічної активності (у галузі охорони здоров'я, спорту, будівництва доріг тощо). Також, в якості недоліку слід вказати відсутність авторського проекту запропонованого дисертанткою для прийняття Закону України «Про правовий статус штучного інтелекту та загальні засади створення, впровадження та використання його технологій в Україні». Розробка такого законопроекту стала б реальним практичним внеском дисертантки в удосконалення правового регулювання використання технологій штучного інтелекту в Україні.

Висловлені зауваження стосуються переважно спірних, дискусійних проблем. Вони не впливають на загальну позитивну оцінку роботи, яка є самостійним завершеним комплексним дослідженням актуальної теми, є новим вирішенням конкретного наукового завдання та сприяють удосконаленню практики використання штучного інтелекту в Україні.

Грунтуючись на викладеному, вважаю, що дисертаційне дослідження Тюрі Юлії Іванівни «Адміністративно-правовий механізм реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні» є завершеним монографічним дослідженням, яке виконане на належному рівні і відповідає

вимогам, що пред'являються по подібного роду робіт. За актуальністю обраної теми, рівнем проведеного дослідження, ступенем обґрунтованості наукових положень, сформульованих висновків і рекомендацій, достовірністю і новизною, повнотою викладу в опублікованих працях, представлена робота відповідає вимогам, що пред'являються до докторських дисертацій відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 «Про порядок присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», основним вимогам до дисертацій та іншим керівним документам Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України, а Тюря Юлія Іванівна заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

**Офіційний опонент –
керівник Департаменту
організації забезпечення діяльності
Бюро економічної безпеки України,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України**

Олександр ДРОЗД